

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Т.в.о. декана юридичного факультету

Надія МОСКАЛЮК

“ 31 ” 08 2023

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з

науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

“ 31 ” 08 2023

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

**“ ПРОФЕСІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНА
ПІДГОТОВКА ПРАВООХОРОНЦЯ ”**

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 26 Цивільна безпека

Спеціальність — 262 “Правоохоронна діяльність”

Освітньо-професійна програма – Економічна безпека та фінансові розслідування

Кафедра кримінального права та процесу

Форма навчання/ факультет	Курс	Семестр	Лекції	Практ.	ІРС	Тренінг, КП 3	СРС	Разом	Екзамен
Денна	1	2	46	44	5	12	73	180	екзамен, 2

Тернопіль: ЗУНУ, 2023

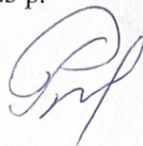
31.08.2023
- [Signature]

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 26 Цивільна безпека, спеціальності 262 Правоохоронна діяльність, освітньо-професійної програми Економічна безпека та фінансові розслідування, затвердженої Вченою радою ЗУНУ, протокол № 10 від 26.06.2023 р.

Робочу програму склав в.о. зав. кафедри безпеки та правоохоронної діяльності, к.ю.н. Ігор МЕТЕЛЬСЬКИЙ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри кримінального права та процесу, протокол № 1 від 29.08.2023 р.

Завідувач кафедри

Ніна РОГАТИНСЬКА

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності правоохоронна діяльність, протокол № 1 від 30.08.2023 р.

Керівник групи
забезпечення спеціальності

Ніна РОГАТИНСЬКА

Гарант ОП

Андрій ДЗЮРБЕЛЬ

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ПРОФЕСІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ПРАВООХОРОНЦЯ”**

1. Опис дисципліни «Професійно-психологічна підготовка правоохоронця»

Дисципліна “Професійно-психологічна підготовка правоохоронця”	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 6	Галузь знань 26 “Цивільна безпека”	Обов’язкова дисципліна циклу професійної підготовки зі спеціальності Мова навчання - українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність - 262 “Правоохоронна діяльність”	Рік підготовки: Денна – 1 Семестр: Денна – 2
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти- бакалавр	Лекції: Денна - 46 год. Практичні заняття: Денна - 44 год.
Загальна кількість годин – 180		Самостійна робота: Денна – 73 (год.) (в т.ч. тренінг,КПЗ – 12) Індивідуальна робота : Денна – 5
Тижневих годин: Денна форма навчання–10 год.,з них аудиторних – 6 год.		Вид підсумкового контролю екзамен

2. Мета та завдання дисципліни «Професійно-психологічна підготовка правоохоронця»

2.1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Професійно-психологічна підготовка правоохоронця» є опанування здобувачами вищої освіти її понятійним апаратом; оволодіння системою психологічних знань, умінь і навичок, які необхідні для формування професійної майстерності працівників поліції та ефективного виконання ними оперативно-службових завдань.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Професійно-психологічна підготовка правоохоронця» є: 1) ознайомити здобувачів вищої освіти із загальними принципами професійно-психологічної підготовки та професійного становлення особистості працівника поліції; 2) сформулювати чітке уявлення про психологічні закономірності та техніки професійного спілкування, психологічного впливу; 3) навчити методам та засобам психологічної саморегуляції в умовах виконання оперативно-службових завдань.

2.3. Найменуванні та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем

Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності.

Здатність ефективно забезпечувати публічну безпеку та порядку.

2.4. Зв'язок з іншими дисциплінами.

Дисципліна «Професійно-психологічна підготовка правоохоронця» має зв'язок з такими дисциплінами: Етичні норми діяльності поліцейського, філософія.

2.5. Результати навчання:

Організовувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності.

Збирати необхідну інформацію з різних джерел, аналізувати і оцінювати її.

Адаптуватися і ефективно діяти за звичних умов правоохоронної діяльності та за умов ускладнення оперативної обстановки.

Працювати автономно та в команді виконуючи посадові обов'язки та під час розв'язання складних спеціалізованих задач правоохоронної діяльності.

Вміти оцінювати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток обстановки, дій правопорушників та противник, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Тема № 1. Поняття та сутність професійно-психологічної підготовки правоохоронця

Поняття професійно-психологічної підготовки. Психологічна навченість, підготовленість, готовність працівника поліції, їх складові. Основні форми та методи професійно-психологічної підготовки.

Професійна компетентність, професіоналізм. Основні складові професіоналізму. Критерії професіоналізму працівника поліції.

Література: 1, 2, 3, 5.

Тема № 2. Психологія особистості. Психічні стани особистості

Психіка й свідомість. Основні форми прояву психіки. Загальна характеристика психічних процесів людини. Емоційно-вольова сфера особистості. Сутність емоцій та почуттів, їх функції та фізіологічні основи. Поняття про волю як психологічну категорію, її фізіологічні основи й функції. Психічні стани, що мають значення для розгляду кримінальних і цивільних справ у суді.

Література: 1, 3, 6, 7.

Тема № 3. Психологія злочинної поведінки. Психологія злочинних груп

Злочин як різновид поведінки людини. Структурно-психологічний аналіз злочинної дії. Потреба, мотив, мета та результат злочинного діяння. Вибір способу вчинення злочину. Психологічні аспекти насильства та агресії.

Загальне уявлення про малі групи в психології. Особливості різних видів злочинних груп. Психологічна характеристика злочинної групи. Організовані злочинні групи та їх класифікації. Динамічні процеси, які відбуваються в злочинних групах різних видів. Злочинні групи неповнолітніх.

Література: 4, 5, 7, 8, 9.

Тема № 4. Психологія особистості злочинця

Поняття особистості злочинця. Соціально-психологічні підходи до проблеми вивчення особистості злочинця та злочинної поведінки. Психологічна структура особистості злочинця. Види спрямованості особистості злочинця. Класифікації та типології особистості злочинців. Особливості особистості насильницьких злочинців. Психологічні особливості неповнолітніх правопорушників.

Література: 1, 4, 10, 11.

Тема № 5. Гендерна компетентність працівників поліції

Поняття гендеру та статі, їх взаємозв'язок. Поняття про гендерні ролі, стереотипи та гендерну соціалізацію. Формування гендерної ідентичності. Гендерні особливості професійної діяльності. Стать та кар'єра.

Література: 2, 3, 17, 20.

Тема № 6. Проблема девіантної поведінки на сучасному етапі розвитку наукового знання

Визначення поняття нормативність – ненормативність поведінки, девіантна поведінка. Соціалізація індивіда – адаптація до соціального середовища з урахуванням індивідуальних особливостей. Дезадаптація, її соціальні та індивідуальні прояви. Види соціальних норм і механізми їх регулювання.

Література: 1, 9, 10, 11, 25.

Тема № 7. Основні підходи до пояснення девіантної поведінки

Проблема класифікації відхилень у поведінці людини. Психологічна класифікації девіантної поведінки. Медична класифікації порушень поведінки.

Теорія аномії Е. Дюркгейма. Теорія таврування. Теорія девіантної поведінки Г. Кеплана. Теорія соціалізації. Деформації ідентичності – джерело девіацій особистісного розвитку. Кризи ідентичності.

Екзистенціально-гуманістичний підхід до девіантної поведінки.

Література: 2, 4, 11, 12, 13.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Тема № 8. Соціально-психологічний вплив на девіантну поведінку особистості

Профілактика девіантної поведінки. Соціально-психологічний вплив на поведінку, що відхиляється від норми. Стратегії соціально-психологічного впливу на основні види девіантної поведінки: делінквентну, адитивну, суїцидальну.

Психологічна корекція та реабілітація девіантної поведінки. Стимулювання позитивної мотивації. Методи корекції емоційних станів. Методи саморегуляції. Методи формування позитивної поведінки.

Соціальна і корекційна робота з особами, які вчинили домашнє насильство.

Література: 3, 4, 7, 8, 21, 25.

Тема № 9. Особливості та розвиток пізнавальних процесів працівників поліції.

Поняття та основні етапи професійного становлення особистості працівника НП (Національної поліції). Кризи професійного становлення правоохоронців.

Поняття про професійну деформацію особистості. Основні напрямки професійної деформації особистості працівника НП. Показники та рівні професійної деформації працівника НП. Попередження професійної деформації працівника НП. Формування морально-психологічної стійкості працівників карного розшуку при виконанні службових обов'язків (мотивації законослухняної поведінки, особистісної установки на позитивний імідж слідчого та психологічної усталеності щодо провокаційних дій з боку зацікавлених осіб).

Література: 3, 4, 25, 26, 27.

Тема №10. Комунікативні якості. Спілкування в професійній діяльності правоохоронця

Поняття «спілкування», «професійне спілкування». Значення спілкування в професійній діяльності працівників поліції.

Структура спілкування. Психологічні закономірності формування першого враження про людину. Соціально-психологічні механізми взаєморозуміння. Вербальні та невербальні засоби професійного спілкування. Комунікативні бар'єри у професійному спілкуванні працівника НП, їх подолання. Інтерактивні параметри професійного спілкування працівника НП. Проблема міжособистісних стосунків у професійному спілкуванні.

Комунікативна компетентність працівника НП. Специфіка спілкування та взаємодії працівника НП з різними верствами громадян (в залежності від віку, статі, професійно-

культурного рівня, юридичного та соціального статусу тощо).

Література: 2, 4, 6, 7, 21, 22.

Тема № 11. Психологічний вплив у професійному спілкуванні працівників поліції

Психологічний вплив: поняття та особливості. Принципи використання методів психологічного впливу у діяльності працівника поліції. Класифікація методів психологічного впливу у діяльності працівника поліції. Характеристика методів психологічного впливу. Правомірний психологічний вплив на осіб, які протидіють розслідуванню. Поняття протистояння психологічному впливу. Види та техніки психологічного контрвпливу у професійній діяльності працівника поліції.

Література: 17, 18, 19, 22.

Тема № 12. Психологія службової поведінки Психологічні аспекти взаємодії поліцейського з населенням

Діяльність органів поліції пов'язана з безліччю психологічних проблем, викликаних специфікою цілей, завдань, змісту, форм, методів і засобів їх реалізації. Права поліцейських

Морально - психологічні відносини в процесі трудової діяльності поліцейського, професійна етика поліцейських, психологія службової поведінки. Вивчення різноманітних видів психології професійної поведінки. Загальні правила поведінки працівників органів поліції.

Література: 25, 26, 27, 28.

Тема №13. Негативні психологічні аспекти професійної діяльності поліцейського. Психологічні аспекти професійної деформації

Наявність негативних аспектів праці поліцейських. Аналіз негативних чинників професійної діяльності працівників поліції як особливого виду праці. Перелік складних психологічних умов поліцейської діяльності. Істотні несприятливі умови поліцейської праці. Професіоналізм у правоохоронній діяльності. Професійна деформація людини як особистості. Основні показники професійної деформації працівників поліції Зміни професійно важливих та особистісних якостей працівника поліції. Компоненти синдрому професійного вигорання.

Література: 5, 6, 7, 21, 22, 27.

Тема № 14. Імідж діяльності поліцейського

Принципи формування позитивного іміджу працівників поліції. Принципи об'єктивності, цілісності, узгодженості, системності, відкритості, наступництва.

Основні напрями діяльності керівництва та персоналу правоохоронних органів щодо підвищення авторитету органів правопорядку серед населення:

Шляхи формування позитивного іміджу працівника поліції.

Література: 15, 17, 18, 19, 20.

Тема № 15. Психогігієна та психопрофілактика в діяльності працівників поліції у період воєнного стану.

Поняття про психогігієну та психопрофілактику.

Професійний стрес: поняття, ознаки, причини. Структурний аналіз стресу. Посттравматичні стресові розлади. Основні підходи до подолання стресу. «Ургентна» допомога при професійному стресі. Особистісні чинники стресу у період воєнного стану. Профілактика професійного стресу працівників поліції. Психологічна стійкість та врівноваженість у період воєнного стану.

Література: 21, 22, 23, 24, 28.

4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ КУРСУ “Професійно-психологічна підготовка правоохоронця”

Тема	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Тренінг, КППЗ	Контрольні заходи
Змістовий модуль I. «Поняття та сутність професійно-психологічної підготовки правоохоронця»						
Тема 1. Поняття та сутність професійно-психологічної підготовки правоохоронця	4	4	4	3	6	Тести, опитув кейси
Тема 2. Психологія особистості. Психічні стани особистості	2	2	4			Тести, опитув кейси
Тема 3. Психологія злочинної поведінки. Психологія груп	2	2	4			Тести, опитув кейси
Тема 4. Психологія особистості злочинця	4	4	4			Тести, опитув кейси
Тема 5. Гендерна компетентність працівників поліції	4	4	4			Тести, опитув кейси
Тема 6. Проблема девіантної поведінки на сучасному етапі розвитку наукового знання	4	4	4			Тести, опитув кейси
Тема 7. Основні підходи до пояснення девіантної поведінки	2	2	4			Тести, опитув кейси
Змістовий модуль II. «Особливості та розвиток пізнавальних процесів працівників поліції»						
Тема 8. Соціально-психологічний вплив на девіантну поведінку особистості	4	4	6	2	6	Тести, опитув кейси
Тема 9. Особливості та розвиток пізнавальних процесів працівників поліції	2	2	6			Тести, опитув кейси
Тема 10. Комунікативні якості. Спілкування в професійній діяльності правоохоронця	4	4	6			Тести, опитув кейси
Тема 11. Психологічний вплив у професійному спілкуванні працівників поліції	4	4	6			Тести, опитув кейси
Тема 12. Психологія службової поведінки. Психологічні аспекти взаємодії поліцейського з населенням	4	2	6			Тести, опитув кейси
Тема 13. Негативні психологічні аспекти професійної діяльності поліцейського. Психологічні аспекти професійної деформації	2	2	6			Тести, опитув кейси
Тема 14. Імідж діяльності поліцейського	2	2	6			Тести, опитув кейси
Тема 15. Психогігієна та психопрофілактика в діяльності працівників поліції у період воєнного стану	2	2	3			Тести, опитув кейси
Всього годин	46	44	73	5	12	

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття №1

Тема: Поняття та сутність професійно-психологічної підготовки правоохоронця.

Мета: Зрозуміти поняття та сутність курсу психологічної підготовки майбутніх правоохоронців, а також її значення у здобутті професії.

Питання для обговорення:

1. Поняття професійно-психологічної підготовки.
2. Психологічна навченість, підготовленість, готовність працівника поліції, їх складові.
3. Основні форми та методи професійно-психологічної підготовки.
4. Професійна компетентність, професіоналізм.
5. Основні складові професіоналізму.
6. Критерії професіоналізму працівника поліції.

Література: 1, 2, 3, 5.

Практичне заняття №2

Тема: Психологія особистості. Психічні стани особистості

Мета: Дослідити особливості психологічної складової особистості, а також вивчити поняття психічного стану та його види.

Питання для обговорення:

1. Психіка й свідомість.
2. Основні форми прояву психіки.
3. Загальна характеристика психічних процесів людини.
4. Емоційно-вольова сфера особистості.
5. Сутність емоцій та почуттів, їх функції та фізіологічні основи.
6. Поняття про волю як психологічну категорію, її фізіологічні основи й функції.
7. Психічні стани, що мають значення для розгляду

Література: 1, 3, 6, 7.

Практичне заняття №3

Тема: Психологія злочинної поведінки. Психологія злочинних груп

Мета: Зрозуміти поняття поведінки, дослідити особливості злочинної поведінки. Встановлювати психологічну складову останньої.

Питання для обговорення:

1. Злочин як різновид поведінки людини.
2. Структурно-психологічний аналіз злочинної дії.
3. Потреба, мотив, мета та результат злочинного діяння.
4. Вибір способу вчинення злочину.
5. Психологічні аспекти насильства та агресії.
6. Загальне уявлення про малі групи в психології.
7. Особливості різних видів злочинних груп.
8. Психологічна характеристика злочинної групи.
9. Організовані злочинні групи та їх класифікації.
10. Динамічні процеси, які відбуваються в злочинних групах різних видів.
11. Злочинні групи неповнолітніх.

Література: 4, 5, 7, 8, 9.

Практичне заняття №4**Тема: Психологія особистості злочинця**

Мета: Вивчити особливості особистості злочинця, розглянути типологію особистості злочинця та її значення для майбутніх правоохоронців.

Питання для обговорення:

1. Поняття особистості злочинця.
2. Соціально-психологічні підходи до проблеми вивчення особистості злочинця та злочинної поведінки.
3. Психологічна структура особистості злочинця.
4. Види спрямованості особистості злочинця.
5. Класифікації та типології особистості злочинців.
6. Особливості особистості насильницьких злочинців.
7. Психологічні особливості неповнолітніх правопорушників.

Література: 1, 4, 10, 11.

Практичне заняття № 5**Тема: Гендерна компетентність працівників поліції**

Мета: Розглянути проблеми гендерної політики в органах поліції, вивчити заходи, спрямовані на попередження та подолання таких проблем.

Питання для обговорення:

1. Поняття гендеру та статі, їх взаємозв'язок.
2. Поняття про гендерні ролі, стереотипи та гендерну соціалізацію.
3. Формування гендерної ідентичності.
4. Гендерні особливості професійної діяльності.
5. Стать та кар'єра.

Література: 2, 3, 17, 20.

Практичне заняття № 6

Тема: Проблема девіантної поведінки на сучасному етапі розвитку наукового знання

Мета: Дослідити теорії девіантної поведінки та їх значення для майбутніх професіоналів в галузі поліцейської.

Питання для обговорення:

1. Визначення поняття нормативність – ненормативність поведінки, девіантна поведінка.
2. Соціалізація індивіда – адаптація до соціального середовища з урахуванням індивідуальних особливостей.
3. Дезадаптація, її соціальні та індивідуальні прояви.
4. Види соціальних норм і механізми їх регулювання.

Література: 1, 9, 10, 11, 25.

Практичне заняття № 7**Тема: Основні підходи до пояснення девіантної поведінки**

Мета: Зрозуміти суть девіантної поведінки та пояснити її виникнення та існування.

Питання для обговорення:

1. Проблема класифікації відхилень у поведінці людини.
2. Психологічна класифікації девіантної поведінки.
3. Медична класифікації порушень поведінки.
4. Теорія аномії Е. Дюркгейма.
5. Теорія таврування.
6. Теорія девіантної поведінки Г. Кеплана.
7. Теорія соціалізації.

8. Деформації ідентичності – джерело девіацій особистісного розвитку.
9. Кризи ідентичності.
10. Екзистенціально-гуманістичний підхід до девіантної поведінки.

Література: 2, 4, 11, 12, 13.

Практичне заняття № 8

Тема: Соціально-психологічний вплив на девіантну поведінку особистості

Мета: Вивчити способи та методи впливу на девіантну поведінку, зрозуміти засоби її корекції.

Питання для обговорення:

1. Профілактика девіантної поведінки.
2. Соціально-психологічний вплив на поведінку, що відхиляється від норми.
3. Стратегії соціально-психологічного впливу на основні види девіантної поведінки: делінкветну, адитивну, суїцидальну.
4. Психологічна корекція та реабілітація девіантної поведінки.
5. Стимулювання позитивної мотивації.
6. Методи корекції емоційних станів.
7. Методи саморегуляції.
8. Методи формування позитивної поведінки.
9. Соціальна і корекційна робота з особами, які вчинили домашнє насильство.

Література: 3, 4, 7, 8, 21, 25.

Практичне заняття № 9

Тема: Особливості та розвиток пізнавальних процесів працівників поліції.

Мета: Дослідити поняття та особливості пізнавальних процесів працівників правоохоронних органів.

Питання для обговорення:

1. Поняття та основні етапи професійного становлення особистості працівника НП.
2. Кризи професійного становлення правоохоронців.
3. Поняття про професійну деформацію особистості.
4. Основні напрямки професійної деформації особистості працівника НП.
5. Показники та рівні професійної деформації працівника НП.
6. Попередження професійної деформації працівника НП.
7. Формування морально-психологічної стійкості працівників карного розшуку при виконанні службових обов'язків (мотивації законотрудиної поведінки, особистісної установки на позитивний імідж слідчого та психологічної усталеності щодо провокаційних дій з боку зацікавлених осіб).

Література: 3, 4, 25, 26, 27.

Практичне заняття № 10

Тема: Комунікативні якості. Спілкування в професійній діяльності правоохоронця

Мета: Вивчити та визначити особливості спілкування правоохоронців, засвоїти соціально-психологічні механізми взаєморозуміння.

Питання для обговорення:

1. Поняття «спілкування», «професійне спілкування».
2. Значення спілкування в професійній діяльності працівників поліції.
3. Структура спілкування.
4. Психологічні закономірності формування першого враження про людину.
5. Соціально-психологічні механізми взаєморозуміння.
6. Вербальні та невербальні засоби професійного спілкування.
7. Комунікативні бар'єри у професійному спілкуванні працівника НП, їх подолання.
8. Інтерактивні параметри професійного спілкування працівника НП.
9. Проблема міжособистісних стосунків у професійному спілкуванні.
10. Комунікативна компетентність працівника НП.

11. Специфіка спілкування та взаємодії працівника НП з різними верствами громадян (в залежності від віку, статі, професійно-культурного рівня, юридичного та соціального статусу тощо).

Література: 2, 4, 6, 7, 21, 22.

Практичне заняття № 11

Тема: Психологічний вплив у професійному спілкуванні працівників поліції

Мета: Вивчити місце та можливості психології у професійній діяльності поліцейського.

Питання для обговорення:

1. Психологічний вплив: поняття та особливості.
2. Принципи використання методів психологічного впливу у діяльності працівника поліції.
3. Класифікація методів психологічного впливу у діяльності працівника поліції.
4. Характеристика методів психологічного впливу.
5. Правомірний психологічний вплив на осіб, які протидіють розслідуванню.
6. Поняття протистояння психологічному впливу.
7. Види та техніки психологічного контрвпливу у професійній діяльності працівника поліції.

Література: 17, 18, 19, 22.

Практичне заняття № 12

Тема: Психологія службової поведінки Психологічні аспекти взаємодії поліцейського з населенням

Мета: Вивчити особливості моделі “Communiting policing” з психологічної точки зору.

Питання для обговорення:

1. Діяльність органів поліції пов'язана з безліччю психологічних проблем, викликаних специфікою цілей, завдань, змісту, форм, методів і засобів їх реалізації.
2. Права поліцейських
3. Морально - психологічні відносини в процесі трудової діяльності поліцейського, професійна етика поліцейських, психологія службової поведінки.
4. Вивчення різноманітних видів психології професійної поведінки.
5. Загальні правила поведінки працівників органів поліції.

Література: 25, 26, 27, 28.

Практичне заняття № 13

Тема: Негативні психологічні аспекти професійної діяльності поліцейського. Психологічні аспекти професійної деформації

Мета: Вивчити негативний вплив поліцейської діяльності на особистість та дослідити засоби зменшення такого впливу.

Питання для обговорення:

1. Наявність негативних аспектів праці поліцейських.
2. Аналіз негативних чинників професійної діяльності працівників поліції як особливого виду праці.
3. Перелік складних психологічних умов поліцейської діяльності.
4. Істотні несприятливі умови поліцейської праці.
5. Професіоналізм у правоохоронній діяльності.
6. Професійна деформація людини як особистості.
7. Основні показники професійної деформації працівників поліції
8. Зміни професійно важливих та особистісних якостей працівника поліції.
9. Компоненти синдрому професійного вигорання.

Література: 5, 6, 7, 21, 22, 27.

Практичне заняття № 14**Тема:** Імідж діяльності поліцейського.**Мета:** Зрозуміти залежність іміджу (престижності) та довіри до поліції та до держави. Вивчити способи підвищення іміджу правоохоронних органів.**Питання для обговорення:**

1. Принципи формування позитивного іміджу працівників поліції.
2. Принципи об'єктивності, цілісності, узгодженості, системності, відкритості, наступництва.
3. Основні напрями діяльності керівництва та персоналу правоохоронних органів щодо підвищення авторитету органів правопорядку серед населення:
4. Шляхи формування позитивного іміджу працівника поліції.

Література: 15, 17, 18, 19, 20.**Практичне заняття № 15****Тема:** Психогігієна та психопрофілактика в діяльності працівників поліції у період воєнного стану.**Мета:** Вивчити методи забезпечення здорового психологічного клімату у діяльності правоохоронців.**Питання для обговорення:**

1. Поняття про психогігієну та психопрофілактику.
2. Професійний стрес: поняття, ознаки, причини.
3. Структурний аналіз стресу.
4. Посттравматичні стресові розлади.
5. Основні підходи до подолання стресу.
6. «Ургентна» допомога при професійному стресі у період воєнного стану.
7. Особистісні чинники стресу.
8. Профілактика професійного стресу працівників поліції.
9. Психологічна стійкість та врівноваженість у період воєнного стану.

Література: 21, 22, 23, 24, 28.**6. Комплексне практичне індивідуальне завдання**

Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПІЗ) — форма організації навчання, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. КПІЗ виконують студенти самостійно під керівництвом викладачів, це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих у процесі лекційних, практичних занять.

КПІЗ видається студенту у перші два тижні навчання та виконується впродовж семестру, відповідно до встановлених графіків, дотримання яких є необхідною умовою допуску до здачі змістових модулів.

Для контролю за виконанням КПІЗ студент веде робочий зошит. КПІЗ оцінюється за стобальною шкалою і складає 20 % підсумкового бала з дисципліни.

Варіанти КПІЗ з дисципліни «Професійно-психологічна підготовка правоохоронця»**Теоретична складова:****Наукова доповідь з теми (на вибір із запропонованої тематики)**

1. Комунікативні бар'єри у спілкуванні працівників слідчих підрозділів, шляхи їх подолання.
2. Якості особистості, що ускладнюють спілкування.
3. Порівняльний аналіз понять «компетентність», «соціальна компетентність», «соціально-психологічна компетентність», «комунікативна компетентність», «професійна компетентність», «життєва компетентність» працівників поліції.
4. Невербальні засоби спілкування.
5. Ефекти міжособистісного сприйняття
6. Формування першого враження на людину
7. Перцептивна сторона спілкування працівників поліції.
8. Психологічні методи впливу: метод надання інформації
9. Психологічні методи впливу: метод рефлексії.
10. Психологічні методи впливу: метод прикладу.
11. Психологічні методи впливу: метод психологічних «пасток».
12. Психологічні методи впливу: психологічне примушення.
13. Професійний стрес: поняття, ознаки, причини
14. Критерії та показники професіоналізму працівника ОВС.
15. Методи та форми організації професійно-психологічної підготовки.
16. Криза професійного розвитку.
17. Професійний відбір в ОВС.
18. Фактори розвитку професійної деформації.
19. Закономірності формування першого враження про людину
20. Соціальні стереотипи.
21. Техніки та прийоми активного слухання.
22. Брехня, її види та прояви.
23. Досвід використання методів психологічного впливу у правоохоронній діяльності країн близького та далекого зарубіжжя
24. Психопрофілактика наркоманії, алкоголізму та суїцидальних тенденцій серед працівників поліції.
25. Обличчя як об'єкт візуальної психодіагностики.
26. Психотехніка професійного спостереження за об'єктами та обстановкою.

Практична складова:

Використовуючи Єдиний державний реєстр судових рішень, визначити особливості осіб, що притягаються до кримінальної відповідальності за різними видами кримінальних правопорушень.

7. Самостійна робота

Професійно-психологічна підготовка правоохоронця

№ п/п	Тематика	Кількість годин
1	Поняття та сутність професійно-психологічної підготовки правоохоронця.	4
2	Психологія особистості. Психічні стани особистості	4
3	Психологія злочинної поведінки. Психологія злочинних груп	4
4	Психологія особистості злочинця	4
5	Гендерна компетентність працівників поліції	4

6	Проблема девіантної поведінки на сучасному етапі розвитку наукового знання	4
7	Основні підходи до пояснення девіантної поведінки	4
8	Соціально-психологічний вплив на девіантну поведінку особистості	6
9	Особливості та розвиток пізнавальних процесів працівників поліції	6
10	Комунікативні якості. Спілкування в професійній діяльності правоохоронця	6
11	Психологічний вплив у професійному спілкуванні працівників поліції	6
12	Психологія службової поведінки Психологічні аспекти взаємодії поліцейського з населенням	6
13	Негативні психологічні аспекти професійної діяльності поліцейського. Психологічні аспекти професійної деформації	6
14	Імідж діяльності поліцейського	6
15	Психогігієна та психопрофілактика в діяльності працівників Поліції у період воєнного стану	3
Разом		73

8. Тренінг з дисципліни

Тренинг (англ. *training*) — це запланований процес модифікації (зміни) відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається, через набуття навчального досвіду з тим, щоб досягти ефективного виконання в одному виді діяльності або в певній галузі. Тренування (від англ. to train — виховувати, навчати) — комплекс вправ для тренування в чому-небудь. Тренування — система підготовки організму людини з метою пристосування його до підвищених вимог і складних умов роботи й життя.

Порядок проведення тренінгу

Вступна частина проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.

Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.

Практична частина реалізується шляхом виконання завдань у групах студентів з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.

Підведення підсумків. Обговорюються результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

Завдання для підготовки до тренінгу:

1. Скласти психологічний портрет осіб, що вчиняють різного роду кримінальні правопорушення.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

В процесі вивчення дисципліни «Професійно-психологічна підготовка правоохоронця» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- лекційні заняття;
- практичні заняття;
- поточне опитування;
- кейсові завдання;
- поточне тестування;

- заліковий модульний контроль;
- ректорська контрольна робота;
- виконання КПІЗ;
- екзамен;

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Критерії рейтингового оцінювання

Форми контролю	Вагові коефіцієнти	Відвідування та конспекти лекцій	Поточне опитування	Завдання для індивідуальної роботи	Виконання тестових завдань	Підсумкова робота (модульна, ректорська, КПІЗ, екзамен)
Модуль № 1	20 %	10 балів	10 балів	20 балів	10 балів	50 балів Модульна робота (письмова робота - 2 питанняв білеті по 25 балів або робота в MOODLE - 10 тестів по 5 балів (по 1-6 темах))
Модуль № 2 (ректорська контрольна)	20 %	10 балів	10 балів	20 балів	10 балів	50 балів (письмова робота - 3 питанняв білеті або робота в MOODLE - 10 тестів (по 1-15 темах))
Модуль № 3 (КПІЗ)	20 %	-	25 балів	25 балів	-	КПІЗ - 50 балів (Актуальність, оригінальність, реалізація мети, практичне застосування, стилістика викладу, обсяг та структура та оформлення роботи, бібліографія)
Модуль № 4 (письмовий екзамен)	40 %	-	-	-	-	100 балів (письмова робота : 2 питанняв білеті (по 25 балів) або робота в MOODLE:10 тестів(по 5 балів) + 2 практичних завдання (по 25 балів))

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A(відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84	добре	C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64	задовільно	E (достатнє)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34	незадовільно	F (незадовільно без можливості повторного складання)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Вид методичного забезпечення	Номер теми
1	Опорний конспект лекцій	1-15
2	Нормативні матеріали	1-15
3	Електронний варіант лекцій	1-15
	Презентації до тем з дисципліни	1-15
	Кейсові завдання	1-15

Рекомендовані джерела інформації

Нормативно-правові акти

1. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Конвенція про захист прав і основних свобод людини від 4 листопада 1950 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
4. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к96-вр>
5. Кримінальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
6. Кримінальний процесуальний кодекс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
7. Кримінально-виконавчий кодекс України.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>
8. Кодекс адміністративного судочинства України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
9. Про Національну поліцію : Закон України № 580-VIII від 02.07.2015.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
10. Про Службу безпеки України: Закон України № 2229-XII від 25.03.1992. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>

Літературні джерела

1. Адаптація випускників вищих навчальних закладів МВС України до службової діяльності : психолого-педагогічні рекомендації / авт. кол.: В.Г. Андросюк, Л.І. Казміренко, І.Г. Кириченко та ін.. - К. : Нац. акад. внутр. справ України, 2001. - 48 с.
2. Екстремальна юридична психологія в діяльності персоналу органів внутрішніх справ : наук.-практ. посібник : / О.М. Бандурка, В.С. Венедиктов, О.В. Тімченко, В.Є. Христенко. - Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2005. - 319 с.
3. Барко В. І. Психологічне супроводження оперативно-розшукової діяльності : навч. посіб. / В. І. Барко, Ю. Б. Ірхін, Т. Р. Морозова, Д. Й. Никифорчук. – К. : РВЦ КНУВС, Друкарня МВС, 2007.
4. Варій М. Й. Психологія особистості : навч. посіб. / М. Й. Варій – К. : Центр учбової літ-ри, 2008. – 592 с.
5. Метельський І. Д. Працівник правоохоронного органу як потерпілий від злочину. Питання боротьби зі злочинністю. 2017. Вип. 34. С. 183–191.
6. Метельський І. Д. Особливості виникнення кримінально-правових відносин. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2018. Вип. 5. С. 106–109.
7. Метельський І. Д. Працівник правоохоронного органу як суб'єкт зловживання владою чи службовим становищем та їх перевищення (окремі проблеми теорії і практики). Юридичний бюлетень. 2018. Вип. 6 (6). С. 180–185.
8. Метельський І. Д. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як засіб запобігання злочинам працівниками правоохоронних органів (окремі проблеми використання). Південно- український правничий часопис. 2018. Вип. 4, Ч. 1. С. 64–67.
9. Метельський І. Д. Окремі аспекти юридичного змісту посягання, передбаченого статтею 347 КК України. Підприємництво, господарство і право. 2019. Вип. 2. С. 208–211.
10. Метельський І. Д. Кримінально-правовий статус працівника правоохоронних органів України: проблеми розуміння та перспективи вдосконалення. Прикарпатський юридичний вісник. 2018. Вип. 3 (24). С. 135–138.
11. Метельський І. Д. Характеристика майна працівника правоохоронного органу, як предмета злочину, передбаченого ст. 347 КК України. Право як ефективний суспільний регулятор: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 15–16 лютого 2019 р.). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2019. С. 26–27.

12. Метельський І. Д. Особливості мети як ознаки суб'єктивної сторони втручання в діяльність працівника правоохоронного органу (стаття 343 КК України). Теорія і практика сучасної юриспруденції: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 7–8 грудня 2018 р.). Київ: Центр правових наукових досліджень, 2018. С. 132–133.
13. Метельський І. Д. Значення та роль правоохоронних органів в контексті підвищення довіри громадян до держави. Кримінально-правове регулювання та забезпечення його ефективності: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 18–19 жовтня 2018 р.). Харків: Право, 2018. С. 511–514.
14. Метельський І. Д. Особливості безпосереднього об'єкта злочину, передбаченого ст. 345 КК України «Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу. Актуальні проблеми кримінально-правової охорони громадської безпеки: матеріали міжнар. «круглого» столу (м. Харків, 18 травня 2018 р.). Харків: Юрайт, 2018. С. 209–212.
15. Метельський І. Д. Рівень довіри громадян до поліції як засіб оцінки ефективності її діяльності. Актуальні проблеми правоохоронної діяльності та національної безпеки держави: матеріали міжнародної наукової інтернет конференції молодих вчених. Тернопіль (23 жовтня 2020). С. 38-40.
16. Михайлюк А., Метельський І. Міжнародне співробітництво у правоохоронній сфері: поняття та форми. Актуальні проблеми правоохоронної діяльності та національної безпеки держави: матеріали міжнародної наукової інтернет конференції молодих вчених. Тернопіль (23 жовтня 2020). С. 160-163.
17. Бандурка А.М. Профессионализм и лидерство : [Учеб. пособие] : / А.М. Бандурка С.П. Бочарова, Е.В. Землянская. - Х. : Титул, 2006. - 576 с.
18. Бандурка А. М. Юридическая психология : монография / А. М.Бандурка, С. П. Бочарова, Е. В. Землянская. – Х. : ТИТУЛ, 2006. – 752 с.
19. Лапшина В. Л. Искусство делового общения работника органов внутренних дел : метод. советы и рекомендации / В. Л. Лапшина. – Х. : НУВД, 2004. – 84 с.
20. Лапшина В. Л. Професіоналізм в діяльності поліції: проблеми теорії та практики : підручник / В. Л. Лапшина. – Х. : Вапнярчук Н. М., 2005. – 224с.
21. Столяренко А. М. Психологические приемы в работе юриста : практ. пособие / А. М. Столяренко. – М. 1. Бандурка А. М. Юридическая психология : учебник /А. М. Бандурка, С. П. Бочарова, Е. В. Землянская. – Х. : Титул, 2006. – 750 с.

Інтернет ресурси:

1. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим до-ступу: <http://rada.gov.ua/>

2. Офіційний веб-сайт Всеукраїнської асоціації науковців та фахівців у сфері оперативно-розшукової діяльності. – Режим доступу: <http://aord.com.ua/>
3. Офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua/>
4. Офіційний веб-сайт Головного управління розвідки Міністерства оборони України. – Режим доступу: <http://gur.mil.gov.ua/>
5. Офіційний веб-сайт Державної пенітенціарної служби України. – Режим доступу: <http://www.dpsu.gov.ua/>
6. Офіційний веб-сайт Державної прикордонної служби України. – Режим доступу: <http://www.dpsu.gov.ua/>
7. Офіційний веб-сайт Державної фіскальної служби України. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/>
8. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
9. Офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України. – Режим доступу: <http://www.mvs.gov.ua/>